

PIERWSZY PREZES
SĄDU NAJWYŻSZEGO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 23 czerwca 2009 r.

BSA II - 021-79/09

SEKRETARIAT
ZASTĘPCY SZEFA KS

WPLYNĘŁO

25. 06. 2009

Pan
Lech CZAPLA
Zastępca Szefa
Kancelarii Sejmu

Senowu, Państwu Ministre,

W odpowiedzi na pismo z dnia 20 maja 2009 r., Ps-86/09 uprzejmie przesyłam uwagi Sądu Najwyższego do **senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego.**

Z poważaniem

Prof. dr hab. Lech GARDOCKI

Warszawa, dnia 23 czerwca 2009 r.

BSA II – 021 – 79/09

Opinia

w sprawie senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego (druk senacki nr 401)

I. Przedłożony do zaopiniowania projekt ustawy jest konsekwencją wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 września 2006 r. (sygn. SK 60/05, OTK-A 2006, Nr 8, poz. 101). W orzeczeniu tym Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że art. 540 § 2 k.p.k. w zakresie, w jakim ogranicza dopuszczalność wznowienia postępowania na korzyść oskarżonego tylko do przypadków, w których uznany przez Trybunał Konstytucyjny za niekonstytucyjny przepis prawny stanowił podstawę skazania lub warunkowego umorzenia, jest niezgodny z art. 190 ust. 4 w związku z art. 32 ust. 1, art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Uzasadniając swoje stanowisko Trybunał Konstytucyjny podniósł, że wprowadzone w art. 540 § 2 k.p.k. ograniczenie dopuszczalności wznowienia przez wskazanie bardzo wąskiego zakresu orzeczeń, które dają podstawę do żądania restytucji, jest nieuzasadnione. Ustawodawca, w sposób sprzeczny z obowiązkiem wynikającym z art. 190 ust. 4 Konstytucji, wykluczył bowiem prawo do żądania wznowienia co do wyroków umarzających i uniewinniających oraz co do wszelkich postanowień zapadających w postępowaniu karnym.

Powołując się na dotychczasowe orzecznictwo konstytucyjne dotyczące art. 190 ust. 4 Konstytucji Trybunał nie znalazł uzasadnienia dla różnicowania dopuszczalności wznowienia postępowania w zależności od formy orzeczenia

(postanowienie - wyrok), od jego znaczenia dla postępowania (kończące postępowanie, incydentalne) czy od jego merytorycznej zawartości (zasadzające - oddalające, skazujące - uniewinniające). Kwestionowana w skardze konstytucyjnej regulacja prawna została również uznana przez Trybunał za sprzeczną z zasadą równości (art. 32 Konstytucji RP) oraz zasadą prawa do sądu (art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 Konstytucji RP).

II. Projektodawcy proponują nadać art. 540 § 2 k.p.k. nowe brzmienie, z którego wynika, że podstawę wznowienia postępowania stanowi orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności aktu normatywnego na podstawie którego zostało wydane orzeczenie z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą. Jednocześnie *explicite* zastrzeżono, że wznowienie nie może nastąpić na niekorzyść oskarżonego.

Projektowane zmiany nie nasuwają zastrzeżeń zarówno pod względem redakcyjno – technicznym, jak i z punktu widzenia zasad techniki prawodawczej. W pełni oddają one intencje Trybunału Konstytucyjnego wskazane w uzasadnieniu wyroku. Uprawnienie do zainicjowania skutecznej procedury restytucyjnej, o jakiej mowa w art. 190 ust 4 Konstytucji RP uzyskał także pokrzywdzony, zrezygnowano również z ograniczenia w zakresie rodzaju orzeczenia, którego dotyczy wnioski o wznowienie. Projektowane rozwiązanie spełnia zatem standardy konstytucyjne, o których mowa w wyroku z dnia 7 września 2006 r.

III. Warto zwrócić uwagę, że kwestia dostosowania art. 540 k.p.k. do orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 września 2006 r. jest także przedmiotem prac legislacyjnych prowadzonych równolegle przez rząd. Materii tej poświęcono bowiem projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy – Kodeks karny wykonawczy, ustawy – Kodeks karny skarbowy oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 1394), według którego art. 540 § 2 k.p.k. miałby otrzymać następujące brzmienie: „Postępowanie wznowia się na korzyść strony, jeżeli w wyniku orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego stracił moc lub uległ zmianie przepis prawny będący podstawą orzeczenia; wznowienie nie może nastąpić na niekorzyść oskarżonego”. Projektowane zmiany zmierzają generalnie w tym samym kierunku, różnią się natomiast kwestiami redakcyjnymi.

Zestawiając te dwa projekty zgodzić się należy z projektodawcą, że zwrot „jeżeli Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego

z konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą”, to nie tylko odpowiada treściowo rozwiązaniom przyjętym w innych procedurach (np. art. 401¹ k.p.c., art. 145 a k.p.a.), ale również jest zgodny z redakcją art. 190 ust. 4 Konstytucji RP. Z tych względów rozwiązanie przyjęte w projekcie senackim uznać należy za trafniejsze.

IV. Na stronie 4 uzasadnienia projektu - zapewne w wyniku omyłki pisarskiej - podano błędną datę wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Mowa jest o wyroku TK z dnia 4 września 2007 r., podczas, gdy data wydania orzeczenia podlegającego wykonaniu to 7 września 2006 r.

V. Z uwagi na to, że od daty wydania orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego upłynęły blisko 3 lata inicjatywa legislacyjna zmierzająca do dostosowania treści art. 540 § 2 k.p.k. do jego wymogów wymaga pilnej realizacji.